

ANALÝZA STAVU ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC ZA ROK 2019

MGR. ROZÁLIA CENIGOVÁ

The analysis is aimed at presenting a condition of school libraries in 2019 and activities of the Methodological Centre of the Slovak Pedagogical Library for School Libraries as well as projects focused on supporting and development of reading literacy. The survey which analyses the condition of school libraries includes data on the number of schools and their libraries, the numbers of school library collections, the number of users and library loans of these libraries, data on educational, cultural and social events organized by school libraries, as well as data on IT facilities available in school libraries, and data on school libraries' personal and financial resources. The author also specifies the ways of fulfilling the mission of the Methodological Centre of the Slovak Pedagogical Library for School Libraries.

Keywords: school libraries, Methodological Centre of the Slovak Pedagogical Library for School Libraries, collections, users, loans, events, personal resources, financial resources

 rozalia.cenigova@spgk.sk

 Slovenská pedagogická
knižnicami

 <http://www.spgk.sk/>

Analýza stavu školských knižníc za rok 2019 bola vypracovaná na základe štatistických údajov, ktoré školské knižnice uviedli vo *Výkaze o školskej a akademickej knižnici Škol (MŠVVŠ SR) 10 – 01* (ďalej len „štatistický výkaz“). Okrem toho vychádzala z interných údajov metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice (ďalej len „metodické centrum pre školské knižnice“), ako aj zo správ, ktoré zverejnili printové a elektronické médiá.

Predmetom analýzy sú aktuálne informácie o stave knižničného fondu školských knižníc, ich používateľoch, výpožičkách a službách, vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatiach, informačných technológiách, školských knihovníkoch a o hospodárení týchto knižníc. Analýzu uzatvára stručný prehľad vybraných aktivít metodického centra pre školské knižnice, ktoré realizovalo v roku 2019.

POČET ŠKÔL A ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

K 31. decembru 2019 bolo v Slovenskej republike evidovaných **1 540 školských knižníc**. Tieto knižnice tvorili organizačné útvary základných škôl, gymnázií, stredných odborných škôl, konzervatórií a škôl pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a zároveň slúžili na informačné a dokumentačné zabezpečenie výchovy a vzdelávania a výchovno-vzdelávacích potrieb príslušných škôl (tabuľka 1).

Školské knižnice boli zriadené v súlade s platnou knižničnou legislatívou a sú evidované v *Zozname knižníc Slovenskej republiky* a v *Adresári školských knižníc v Slovenskej republike*.

Tabuľka 1 Počet škôl a školských knižníc v rokoch 2018 a 2019

Ukazovateľ	2018	2019	Nárast/pokles (%)
Počet škôl	3 000	2 989	-0,37
Počet škôl so školskými knižnicami	1 543	1 540	-0,24
z toho integrované s verejnou knižnicou	23	25	+8,70

V roku 2019 sme zaznamenali úbytok 6 školských knižníc, pretože 3 školy boli zo siete škôl a školských zariadení vyradené Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo školstva“), 2 školy boli zlúčené do jednej spojenej školy a 2 školské knižnice boli zrušené. Zároveň bola v roku 2019 zriadená 1 nová školská knižnica a 2 školské knižnice obnovili svoju činnosť.

Podľa údajov z okresných úradov v sídle kraja najviac školských knižníc zriadil Okresný úrad v Trenčíne (63 %) a najmenej Okresný úrad v Banskej Bystrici (44 %).

KNIŽNIČNÝ FOND

Školské knižnice evidovali **5 793 044 knižničných jednotiek** (tabuľka 2). Po prepočítaní pripadlo na 1 školskú knižnicu približne 3 762 knižničných jednotiek, čo je o 11 knižničných jednotiek menej ako v roku 2018. Na 1 registrovaného používateľa pripadlo približne 20 zväzkov a na 1 potenciálneho používateľa 12 zväzkov.

Po prepočítaní počtu dochádzajúcich titulov periodík na počet školských knižníc sa zistilo, že na 1 školskú knižnicu pripadlo približne 0,78 titulu. Vyplýva to zo skutočnosti, že až 1 279 školských knižníc neodoberalo nijaké periodikum.

Ročný prírastok predstavoval **83 249 knižničných dokumentov**, čo znamená, že v porovnaní s rokom 2018 sa znížil o 1,40 %. Pre nadbytočnú duplicitu, obsahovú zastaranosť, fyzické poškodenie alebo stratu knižničného dokumentu bolo z knižničných fondov vyradených 65 748 knižničných jednotiek.

Školské knižnice mali automatizovaným spôsobom spracovaných 2 031 251 knižničných jednotiek, čo predstavuje nárast o 2,92 %. Na druhej strane len 510 školských knižníc spracovávalo knižničné dokumenty prostredníctvom automatizovaných knižnično-informačných systémov alebo elektronických programov (napr. aScAgenda, eŠkola), ktoré umožňovali evidovať všetky povinné údaje v súlade s platnou legislatívou. Celý knižničný fond má automatizovaným spôsobom spracovaných 558 školských knižníc, t. j. 36,23 % knižníc.

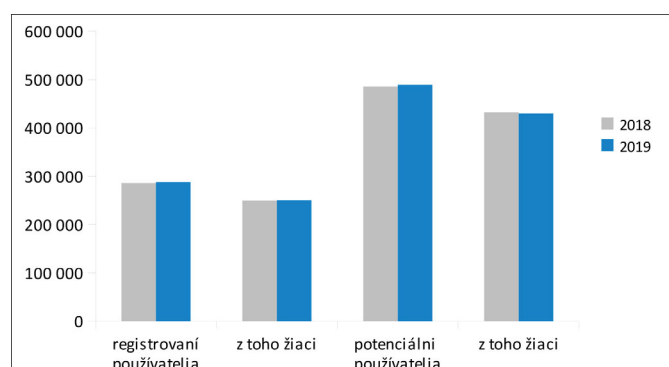
Ukazovateľ	2018	2019	Nárast/pokles (%)
Knižničné jednotky spolu	5 822 181	5 793 044	-0,50
knihy a viazané periodiká	5 736 080	5 709 669	-0,46
v tom			
audiovizuálne a elektronické dokumenty	56 843	53 645	-5,63
iné špeciálne dokumenty	29 258	29 730	+1,61
Počet titulov dochádzajúcich periodík	1 394	1 206	-13,49
Ročný prírastok knižničných jednotiek	84 427	83 249	-1,40
Úbytok knižničných jednotiek	70 985	65 748	-7,38
Knižničné jednotky spracované automatizovaným spôsobom spolu	1 973 534	2 031 251	+2,92

POČET POUŽÍVATEĽOV

V roku 2019 školské knižnice registrovali **287 987 používateľov**, čo predstavuje približne 59 % z celkového počtu potenciálnych používateľov a v porovnaní s rokom 2018 nárast približne o 1 %. Z radov potenciálnych pedagogických a odborných zamestnancov bolo 69 % registrovaných používateľov a z radov potenciálnych žiakov približne 58 % registrovaných používateľov (graf 1). V 447 školských knižniciach boli registrovaní všetci pedagogickí a odborní zamestnanci a žiaci školy.

Najviac registrovaných žiakov mali školské knižnice špeciálnych škôl (67 %), po nich nasledujú školské knižnice základných škôl (62 %), školské knižnice stredných škôl (50 %) a napokon školské knižnice spojených škôl (49 %).

Z celkového počtu 1 540 školských knižníc bolo len 25 školských knižníc integrovaných s verejnými knižnicami.

Graf 1 Počet používateľov v školských knižniciach v rokoch 2018 a 2019

V roku 2019 navštívilo školské knižnice 2 031 251 fyzických osôb. Na 1 školskú knižnicu pripadlo približne 1 319 fyzických návštev, čo je oproti predchádzajúcemu obdobiu nárast približne o 18 %. Najvyššiu návštevnosť evidovali školské knižnice stredných škôl (3 970 návštevníkov), najnižšiu školské knižnice špeciálnych škôl (552 návštevníkov).

VÝPOŽIČKY

V roku 2019 poskytli školské knižnice svojim registrovaným používateľom spolu **1 330 539 výpožičiek** (tabuľka 3). Po ich prepočítaní pripadlo na 1 registrovaného používateľa približne 5 výpožičiek. Na doplnenie uvádzame poradie školských knižníc jednotlivých druhov škôl po prepočítaní počtu výpožičiek pripadajúcich na 1 registrovaného používateľa: školské knižnice stredných škôl (6 výpožičiek), školské knižnice základných škôl a školské knižnice spojených škôl (4 výpožičky), školské knižnice špeciálnych škôl (3 výpožičky).

Na tomto mieste považujeme za dôležité uviesť, že školské knižnice poskytli v roku 2019 absenčných a prezenčných výpožičiek oveľa viac, než vykázali v štatistických výkazoch. Hlavnou príčinou rozporných údajov je nedostatočná evidencia výpožičiek. Napríklad až 129 školských knižníc vôbec neevidovalo alebo neposkytovalo prezenčné výpožičky a 296 školských knižníc neevidovalo alebo neposkytovalo zasa absenčné výpožičky.

Školské knižnice podobne ako v roku 2018 neposkytli v rámci medziknižničnej výpožičnej služby iným knižniciam na Slovensku žiadnu knižničnú

jednotku, ale z iných knižníc si vypožičali 59 knižničných jednotiek.

Po prepočítaní sumárnych údajov z niektorých ďalších ukazovateľov na celkový počet školských knižníc sa zistilo, že na 1 školskú knižnicu pripadlo približne 12 študijných a čitateľských miest, jej celková plocha bola 44,18 m² a knižnično-informačné služby poskytovala používateľom v priemere 5 hodín a 18 minút. Do svojich prevádzkových hodín však školské knižnice zarátali aj pravidelné

vyučovacie hodiny, ktoré prebiehali v ich priestoroch. Za príklad dobrej knižničnej praxe môžeme považovať 56 školských knižníc, ktoré vykazovali 25 – 40 prevádzkových hodín týždenne. Za nedostatočné považujeme prevádzkové hodiny v rozsahu 1 hodiny (286 školských knižníc) alebo 2 hodín za týždeň (474 školských knižníc). Školské knižnice, ktoré boli integrované s verejnými knižnicami, vykazovali prevádzkové hodiny v priemere 8 hodín a 46 minút.

Tabuľka 3 Výpožičky v školských knižniciach v rokoch 2018 a 2019

Ukazovateľ	2018	2019	Nárast/Pokles (%)
Výpožičky spolu	1 393 693	1 330 539	-4,53
z toho			
odborná literatúra	564 150	507 516	-10,03
krásna literatúra	687 190	677 365	-1,43
Medziknižničná výpožičná služba iným knižniciam	0	0	0,00
Medziknižničná výpožičná služba z iných knižníc	61	59	-3,28
Počet študijných a čitateľských miest	17 844	17 851	+0,04
Celková plocha knižnice v m ²	68 274	68 042	-0,34
Počet prevádzkových hodín pre používateľov za týždeň	8 164	8 176	+0,15

PODUJATIA PRE POUŽÍVATEĽOV

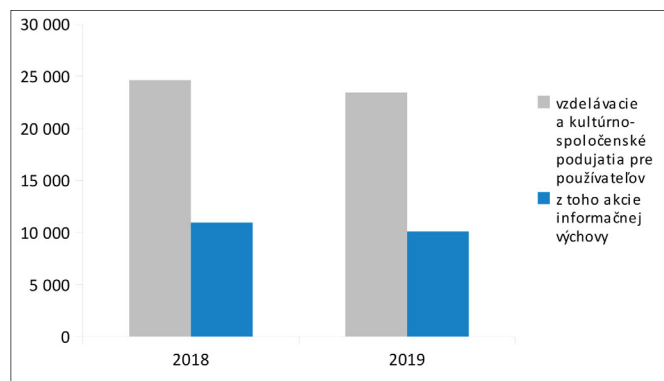
V roku 2019 zorganizovali školské knižnice **23 444 vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí** (graf 2). Zmysel týchto podujatí spočíva v komplexnej podpore čítania, rozširovaní slovnej zásoby, zlepšovaní čitateľských zručností, prehĺbovaní porozumenia čítaného textu, v prekonávaní zábran pri rečovom prejave, pestovaní zmyslu pre estetiku a v celkovom rozvoji informačných a kognitívnych schopností žiakov a ich osobného talentu.

Po prepočítaní podujatí s celkovým počtom školských knižníc pripadlo na 1 školskú knižnicu približne 15 zorganizovaných podujatí. Najviac podujatí zorganizovali školské knižnice špeciálnych škôl (približne 27 podujatí na 1 školskú knižnicu), najmenej školské knižnice stredných škôl (približne 9 podujatí na 1 školskú knižnicu).

Do uvedeného počtu podujatí zahrnuli školské knižnice aj 10 092 akcií venovaných informačnej výchove. Po ich prepočítaní pripadlo na 1 školskú knižnicu približne 7 podujatí zameraných na informačnú výchovu.

Ako príklad dobrej praxe môžeme uviesť činnosť Školskej knižnice Základnej školy v Loku a Školskej

knižnice Základnej školy Slovenského národného povstania v Sučanoch. V obidvoch školských knižniciach sa školskí knihovníci usilovali v spolupráci s pedagogickými zamestnancami využívať knižničný fond pri aplikovaní inovatívnych vzdelávacích prístupov a motivovať žiakov k aktívnej práci v škole a získaniu kvalitnejšieho vzdelania. Informácie o svojej činnosti zverejňovali uvedené školské knižnice priebežne na webových stránkach svojich škôl (<https://zslok.edupage.org/album/>, <https://zssucany.edupage.org/album/>).

Graf 2 Podujatia pre používateľov školských knižníc v rokoch 2018 a 2019

PROJEKTY METODICKÉHO CENTRA PRE ŠKOLSKÉ KNIŽNICE ZAMERANÉ NA ROZVÍJANIE ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI ŽIAKOV

Metodické centrum pre školské knižnice zorganizovalo v októbri 2019 jeden medzinárodný projekt a dva národné projekty, ktoré boli zamerané na jazykovú kultúru a rozvoj čitateľskej gramotnosti. Išlo o tieto projekty:

- c10. ročník česko-slovenského projektu *Záložka do knihy spája školy* na tému *List za listom – baví ma čítať*,
- 8. ročník celoslovenského projektu *Záložka do knihy spája slovenské školy* na tému *Osobnosti, ktoré sa zaslúžili o demokraciu*,
- 15. ročník celoslovenského projektu *Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* na tému *Inšpirujúci žiaci, tvorivá myseľ: 145. výročie narodenia Jozefa Gregora Tajovského*.

Do uvedených projektov sa zapojilo 1 534 slovenských a českých základných škôl a stredných škôl a celkovo 176 079 žiakov a ostatných členov školských komunít a vzácných hostí. Vyhodnotenie projektov je dostupné na webovom sídle Slovenskej pedagogickej knižnice (www.spgk.sk) v časti Školské knižnice.

Podrobné informácie o jednotlivých projektoch bola publikované v časopise *Knižnica* (2020, roč. 21, č. 2, s. ...).v príspevku *Aktivity školských knižníc v roku 2019*.

INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE

Proces informatizácie v školských knižniciach sa v porovnaní s predchádzajúcim obdobím mierne zlepšil, čo dokazujú súhrnné údaje sledovaných štatistických ukazovateľov (tabuľka 4). Týka sa to

napríklad zvýšenia počtu počítačov v školských knižniciach (o 0,27 %), počtu počítačov prístupných používateľom s pripojením na internet (o 1,82 %), počtu automatizovaných knižnično-informačných systémov (o 0,58 %), ako aj počtu online katalógov školských knižníc umiestnených na webových stránkach škôl (o 4,23 %).

Na druhej strane musíme upozorniť na nedostatočnú elektronizáciu vnútorných knižničných procesov, kooperáciu a výmenu informácií s inými knižnicami a aplikáciu informačných a komunikačných technológií. Napríklad len 518 školských knižníc uviedlo, že vlastní automatizovaný knižnično-informačný systém (napr. Biblib, Clavius, Knižničný systém pre malé a stredné knižnice, Proflib). Jeho vlastníctvo vykázalo 42 % školských knižníc stredných škôl a školských knižníc spojených škôl, 31 % školských knižníc základných škôl a len 4 % školských knižníc špeciálnych škôl. Dokonca ani všetky školské knižnice, ktoré sú integrované s verejnými knižnicami, nevlastnili automatizovaný knižnično-informačný systém; pracovalo s ním len 64 % takýchto knižníc.

Takisto nedostatočné je vybavenie elektronickými katalógmi sprístupnenými na internete. Iba 74 školských knižníc uviedlo, že malo umiestnený online katalóg na internete.

Webovú stránku školskej knižnice s označením Knižnica alebo Školská knižnica, ktorá bola súčasťou webovej stránky materskej inštitúcie alebo súčasťou webovej stránky obecných úradov (v prípade málotriedok), vykázalo len 138 školských knižníc. Čo sa týka digitálneho obsahu, najčastejšie sa zverejňovali základné informácie o činnosti školskej knižnice a jej prístupnosti, základné dokumenty školskej knižnice, informácie o poskytovaných knižnično-informačných službách školskej knižnice, informácie o podpore a rozvíjaní čitateľskej gramotnosti a fotografie interiéru školskej knižnice.

Zarážajúce je zistenie, že webovú stránku malo zriadenú len 8 školských knižníc integrovaných s verejnými knižnicami.

Tabuľka 4 Informačné technológie v školských knižniciach v rokoch 2018 a 2019

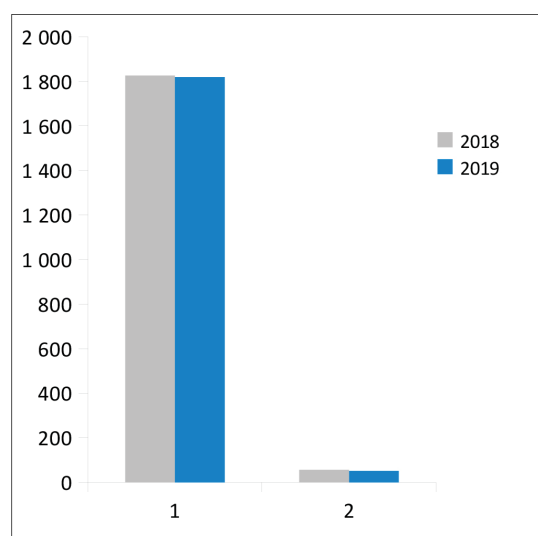
Ukazovateľ	2018	2019	Nárast/pokles (%)
Počet počítačových staníc v školských knižniciach	2 262	2 268	+0,27
Počet počítačových staníc prístupných používateľom s pripojením na internet	1 816	1 849	+1,82
Automatizovaný knižnično-informačný systém	515	518	+0,58
Online katalóg školskej knižnice na internete	71	74	+4,23
Webová stránka školskej knižnice	143	138	-3,50

PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE

Prácu školských knižníc v roku 2019 zabezpečovalo **1 819 školských knihovníkov**, z nich malo vysokoškolské alebo stredoškolské knihovnícke vzdelanie 53 školských knihovníkov (graf 3). Zväčša to boli učitelia slovenského jazyka a literatúry alebo vychovávatelia. Oproti roku 2018 to predstavuje pokles o 0,38 %.

V rámci akreditovaného aktualizáčného vzdelávacieho programu *Odborné vedenie školskej knižnice*, ktoré realizovalo Metodicko-pedagogické centrum na regionálnom pracovisku v Banskej Bystrici, si kvalifikáciu zvýšilo 15 školských knihovníkov.

Pri výkone odborných činností a realizovaní vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí využívali školskí knihovníci spolu s riaditeľmi škôl a so zriaďovateľmi škôl odborné poradenstvo metodického centra pre školské knižnice. Ich otázky sa týkali zväčša vedenia základnej odbornej evidencie knižničného fondu, vedenia pomocnej odbornej evidencie, vykonávania revízie knižničného fondu, vyraďovania knižničných dokumentov a povinnosti ponúknuť vyradené knižničné dokumenty iným knižniciam knižničného systému Slovenskej republiky, spôsobu darovania knižničných dokumentov, prípravy rozmanitých podujatí a akcií zameraných na rozvoj informačnej výchovy a čitateľskej gramotnosti, vyplňania štatistických údajov o činnosti školskej knižnice za dané štatistické obdobie, ako aj postupu pri zriadení alebo zrušení školskej knižnice, prípadne pri jej zlúčení s verejnou knižnicou.

Graf 3 Personálne zabezpečenie školských knižníc v rokoch 2018 a 2019 (1 – počet zamestnancov školskej knižnice, 2 – z toho s odborným knihovníckym vzdelaním – VŠ, SOŠ)

HOSPODÁRENIE ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

V roku 2019 vynaložili školské knižnice na svoju činnosť **1 018 403 €**, čo predstavuje oproti roku 2018 nárast o 12,38 % (tabuľka 5). Finančné prostriedky boli vynaložené najmä na prevádzku školských knižníc, mzdy školských knihovníkov a na nákup knižničných fondov.

Považujeme za dôležité poznamenať, že tieto finančné prostriedky vykázalo vo svojich štatistických výkazoch len 58 % školských knižníc. Otázkou teda ostáva, či zvyšných 42 % školských knižníc nevynaložilo na svoju činnosť skutočne nijaké finančné prostriedky, alebo si len zjednodušili vyplňanie štatistického výkazu a v časti hospodárenie uviedli nulové hodnoty.

Oproti predchádzajúcemu obdobiu sa približne o 7 % zvýšili mzdové náklady na školských knihovníkov, a to aj napriek skutočnosti, že mzdové náklady na vlastných školských knihovníkov vykázalo iba 21 % školských knižníc. Je všeobecne známe, že riaditelia škôl využívajú na finančné odmeňovanie práce školského knihovníka dva základné nástroje, a to osobný príplatok a/alebo odmenu v súlade so zákonom č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zмене a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Na druhej strane v mnohých prípadoch, keďže bližšie nešpecifikovali, akú časť z osobného príplatku a/alebo odmeny vyčlenili pre školského knihovníka za prácu v školskej knižnici, tieto finančné prostriedky vôbec nezahrnuli do hospodárenia školských knižníc. Pri tomto ukazovateli treba tiež dodať, že niektorí riaditelia škôl poskytli školským knihovníkom namiesto konkrétnej finančnej odmeny za prácu v školskej knižnici náhradné voľno.

Na nákup knižničného fondu vynaložilo 51 % školských knižníc 336 536 €, čo predstavuje oproti roku 2018 pokles o 5,61 %.

Len pre zaujímavosť uvádzame nasledujúce fakty:

- najviac finančných prostriedkov na činnosť svojich školských knižníc vynaložili stredné školy (1 076,09 €) a najmenej špeciálne školy (105,65 €),
- najviac finančných prostriedkov na mzdu školského knihovníka vynaložili opätovne stredné školy (859,07 €) a najmenej opäť špeciálne školy (7,83 €),
- najviac finančných prostriedkov na nákup knižničného fondu do školskej knižnice vynaložili

spojené školy (341,18 €) a najmenej špeciálne školy (44,48 €).

Za povšimnutie stojí skutočnosť, že v prípade 25 školských knižníc integrovaných s verejnými

knižnicami vynaložilo finančné prostriedky na ich činnosť 84 % zriaďovateľov, no len 48 % z nich vyčlenilo aj mzdové náklady na školského knihovníka (823,76 €) a 72 % finančné prostriedky aj na nákup knižničného fondu (331,40 €).

Tabuľka 5 Hospodárenie školských knižníc v rokoch 2018 a 2019

Ukazovateľ		2018	2019	Nárast/pokles (%)
Finančné náklady na činnosť školských knižníc		903 826	1 018 403	+12,68
z toho	mzdové náklady	480 042	512 631	+6,79
	nákup knižničného fondu	356 551	336 536	-5,61

ČINNOSŤ METODICKÉHO CENTRA PRE ŠKOLSKÉ KNIŽNICE

Slovenská pedagogická knižnica je poverená metodickým riadením školských knižníc v oblasti tvorby metodických materiálov a poskytovaním odborného poradenstva. Činnosť metodického centra pre školské knižnice zabezpečuje ústredná metodička pre školské knižnice.

Metodické centrum pre školské knižnice plnilo svoje strategické poslanie v roku 2019 vykonávaním nasledujúcich aktivít:

- poskytovanie odborných konzultácií pre zriaďovateľov školských knižníc a školských knihovníkov vo forme elektronickej pošty (1 596 konzultácií), telefonicky (710 konzultácií) a osobne (7 konzultácií) pri metodických návštevách v školských knižniciach,
- priebežná aktualizácia informácií a dokumentov v časti Školské knižnice v rámci webového sídla Slovenskej pedagogickej knižnice (<http://www.spgk.sk/?aktuality>),
- vypracovanie metodických materiálov (napr. metodické usmernenie č. 1/2019 k povinným evidenciám školskej knižnice, metodické usmernenie č. 2/2019 k evidencii dochádzajúcich čísel periodík a k štátnemu štatistickému vykazovaniu výpožičiek, metodické usmernenie č. 3/2019 k budovaniu knižničného fondu v školskej knižnici),
- aktualizácia metodických materiálov (napr. *Podujatia na podporu a rozvoj čitateľskej gramotnosti*, *Kalendár vzdelávacích a kultúrno-spoločenských*

podujatí metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice),

- vypracovanie webového registra na zber štatistických údajov o školskej knižnici za rok 2019 pre potreby Centra vedecko-technických informácií SR,
- aktualizácia dokumentov v elektronickej metodической databáze *Automatizované knižnično-informačné systémy*,
- dopĺňovanie metodických listov v elektronickej metodической databáze *Príklady dobrej praxe zo školských knižníc*,
- aktualizácia *Adresára regionálnych knižníc poskytujúcich metodickú pomoc pre školské knižnice*,
- aktualizácia *Adresára školských knižníc v Slovenskej republike* (obsahuje 19 identifikačných údajov o zriadených školských knižniciach v súlade s platnou legislatívou),
- organizovanie vzdelávacích podujatí (13. ročník medzinárodnej konferencie *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl*, dva celoslovenské odborné semináre zamerané na vedenie povinných odborných evidencií a na elektronicizáciu školskej knižnice, odborný seminár zameraný na vedenie povinných odborných evidencií školskej knižnice v podmienkach spojenej školy),
- realizácia projektov zameraných na rozvoj a podporu čitateľskej gramotnosti (10. ročník česko-slovenského projektu pre základné školy a osemročné gymnáziá *Záložka do knihy spája školy*, 8. ročník celoslovenského projektu pre stredné školy *Záložka do knihy spája slovenské školy*, 15. ročník celoslovenského projektu *Naj-*

zaujímavejšie podujatie školskej knižnice k Medzinárodnému dňu školských knižníc),

- vyhodnotenie plnenia Uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 620/2014 týkajúceho sa *Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015 – 2020: vyhodnotenie za rok 2018,*
- prednášková činnosť (prezentovaných päť prednášok),
- publikačná činnosť (16 článkov publikovaných v domácich a zahraničných printových a elektronických médiách),
- propagačná činnosť (napr. v domácich a zahraničných printových a elektronických médiách),
- edičná činnosť (napr. zostavenie a vydanie elektronického zborníka z 13. ročníka medzinárodnej konferencie *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl*),
- členstvo v pracovnej komisii (napr. Fondu na podporu umenia).

ZÁVER

Na základe uvedených skutočností môžeme konštatovať, že silnou stránkou školských knižníc je ich veľká angažovanosť pri podpore čítania a rozvoji informačných a kognitívnych schopností, zručností a návykov prostredníctvom individuálnej alebo kolektívnej práce s informačnými zdrojmi. Pridanou hodnotou ich úsilia pri podpore čítania je nielen aktívna účasť členov školskej komunity na organizovaných akciách, ale v mnohých prípadoch aj zapojenie širokej verejnosti, rovnako ako regionálnych či celoslovenských printových a elektronických médií. Osobitne chceme vyzdvihnúť ich kreatívny prístup a inšpirujúce nápady pri podpore čítania žiakov s mentálnym postihnutím a žiakov pochádzajúcich zo sociálne alebo z jazykovo znevýhodneného prostredia, ktorí sa stretávajú s malou podporou čítania

vo svojej rodine alebo v ich domácom prostredí absentujú knihy. Týmto žiakom školská knižnica na jednej strane pomáha kompenzovať nepriaznivé domáce podmienky a na druhej strane im poskytuje bezpečné a čo najpodnetnejšie prostredie na vybudovanie pozitívneho vzťahu k čítaniu a zvyšovanie kvality ich života, ako aj na podporu ich sebavedomia a rozvíjania osobného talentu.

Ďalej musíme vyzdvihnúť rastúci záujem zriaďovateľov školských knižníc i samotných školských knihovníkov o skvalitnenie prevádzky a činnosti svojich školských knižníc, čo dokazuje nielen ich iniciatívne zapájanie do výziev na predkladanie projektov financovaných zo štrukturálnych fondov Európskej únie a z rôznych občianskych združení a nadácií, ale aj ich zvýšený záujem o využívanie odborného poradenstva metodického centra pre školské knižnice pri riešení problémov vo svojej praxi, aby tak skvalitnili knižnično-informačné služby zamerané na výchovu a vzdelávanie a na podporu kreatívneho čítania a zmysluplného trávenia voľného času používateľov školských knižníc. V neposlednom rade chceme vyzdvihnúť ich účasť na odborných vzdelávacích podujatiach s cieľom získať nové poznatky a prehĺbiť si poznatky a zručnosti potrebné na vykonávanie odborných knižničných činností.

Čo sa týka „slabých“ stránok školských knižníc, veríme, že im výrazne pomôže implementácia projektov financovaných zo štrukturálnych fondov Európskej únie. Ide napríklad o projekt Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, ktorý je zameraný na budovanie a zlepšenie technického vybavenia jazykových učební, školských knižníc, odborných učební rôzneho druhu v základných školách, a o dva projekty ministerstva školstva, ktoré sú zamerané zasa na oblasť čitateľskej, matematickej a prírodovednej gramotnosti na základných školách a na oblasť čitateľskej, matematickej, finančnej a prírodovednej gramotnosti na gymnáziách.